

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Taal terug in het beroepsonderwijs: 'Onder de loep'

Kuiken, F.

Publication date

2009

Document Version

Final published version

Published in

Les

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F. (2009). Taal terug in het beroepsonderwijs: 'Onder de loep'. *Les*, 27(158), 23.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Onder de loep

Taal terug in het beroepsonderwijs

‘Taal is van iedereen.’ ‘Elke docent een taaldocent.’ En ‘taal, dat doen wij allemaal’: prachtige slogans die de laatste tijd soms wel heel letterlijk zijn opgevat. Zo letterlijk dat het vak Nederlands in het beroepsonderwijs van het rooster is verdwenen, vanuit de gedachte dat taal de verantwoordelijkheid is van elke docent. Maar zodra het ieders verantwoordelijkheid is, voelt niemand zich er meer verantwoordelijk voor. De studenten van de opleiding tot sociaal pedagogisch werker bijvoorbeeld smaken daar de wrange vruchten van. Maar omdat zij degenen zijn die onze kinderen helpen opvoeden, snijden we uiteindelijk in eigen vlees.

Wat is er aan de hand? De overheid zet in op het jonge kind, want: hoe eerder we de taalontwikkeling van kinderen stimuleren, hoe kleiner de kans op een latere taalachterstand. Om die reden wordt veel geld geïnvesteerd in de voor- en vroegschoolse educatie (vve). Met uitzondering van een enkel tegenbericht wordt er in het algemeen een, zij het bescheiden, positief effect van de vve gemeld. Voorwaarde is daarbij wel dat aan een aantal belangrijke eisen wordt voldaan, waaronder een dubbele bezetting op de groep, het werken met erkende vve-programma's en een intensieve deelname van minstens vier dagdelen per week.

Van de inspectie krijgt de vve in zijn totaliteit een voldoende, al wordt er ook een aantal knelpunten gesignaleerd. Zo zijn er niet altijd duidelijke doelstellingen geformuleerd, met als gevolg onvoldoende opbouw in moeilijkheidsgraad, laat het aanbod met betrekking tot de taalontwikkeling wel eens te wensen over en zijn er twijfels over de taalvaardigheid van de leidsters.

Taaldoelen voor groep 1 en 2

Met name in de grote steden heeft men zich deze kritiek aangetrokken. Wat de doelstellingen betreft, zijn onlangs in Amsterdam taaldoelen geformuleerd voor het begin van groep 1 en het eind van groep 2. En de recent verschenen BASISWOORDENLIJST AMSTERDAMSE KLEUTERS bevat de woorden die leerlingen aan het begin van groep 3 minimaal nodig hebben om zonder problemen het technisch lezen onder de knie te krijgen. Natuurlijk is dat pas het begin, want het gaat er vooral om hoe de leidsters en leerkrachten deze doelen naar de activiteiten in de groep weten te vertalen en of zij in staat zijn om op de juiste manier de doelwoorden aan te leren.

Maar ook aan deze didactische basisvaardigheden van leidsters en leerkrachten om een vloeiende lijn in het taalaanbod te creëren wordt momenteel gewerkt. Rotterdam biedt al een dergelijke ondersteuning aan, terwijl men zich ook in Amsterdam beraadt op de vraag wat precies de aard en inhoud van zo'n remediërende activiteit moet zijn, naast alles wat leidsters en leerkrachten al tijdens hun initiële opleiding en in de scholing voor een specifiek vve-programma hebben geleerd.

Taalvaardigheid van de leidsters

En dan de taalvaardigheid in het Nederlands van de leidsters. Volgens sommigen laat die zeer te wensen over, anderen menen dat het wel meevalt en dat leidsters ook vooral op hun pedagogisch-didactische kwaliteiten moeten worden beoordeeld. Om meer te kunnen zeggen over de taalvaardigheid van de leidsters wordt nu in Amsterdam een toets ontwikkeld die in juni bij alle leidsters

zal worden afgenomen. Degenen die onvoldoende scoren op de toets krijgen vervolgens een bijspijkerprogramma aangeboden.

Het is gemakkelijk om lacherig te doen over deze zoveelste taaltoets, maar voor een groot aantal kinderen voor wie de vve is bedoeld is het Nederlands op de peuterspeelzaal het enige Nederlandse taalaanbod dat zij krijgen. Daar mogen dus best hoge eisen aan worden gesteld, want deze kinderen hebben heel wat in te halen.

Het goede nieuws is dat met ingang van 2010 Nederlands een verplicht examenvak is en de taal weer terug is in de opleiding tot sociaal pedagogisch werker. Laten we hopen dat deze nieuwe lichtung onze kinderen van begin af aan confronteert met een kwalitatief hoogstaand taalaanbod.